

HAUSJÄRVEN VANHUSNEUVOSTON LAUSUNTO KANTA-HÄMEEN ALUEELLISESTA IKÄIHMISTEN HYVINVOINTISUUNNITELMASTA 2025-2028

Suunnitelmassa kerrotaan, että rahanpuutteen vuoksi ruoasta, lääkkeistä tai lääkärikäynneistä on joutunut tinkimään noin 10 %:a 65 vuotta täyttäneistä. Vanhusneuvosto pyytää huomioimaan tulevaisuudessa päätöksien taloudelliset vaikutukset ikääntyneiden arkeen. Esimerkiksi matkustuskustannukset ovat nousseet ja samaan aikaan palveluja keskitetään suuriin asutuskeskuksiin. Pidempi kulkeminen tarkoittaa, että rahaa jää vähemmän esimerkiksi lääkkeisiin ja ruokaan.

Vanhusneuvostoa huolestutti alkoholin käytön yleisyys ikääntyneillä. Aiheeseen on syytä kiinnittää erityistä huomiota palveluja suunnitellessa. Kritisoiimme sitä, että päihdeseurannasta oli jätetty pois tupakoiden osuus.

Ikäihmisten digi- ja etäpalveluiden käyttöön liittyvät haasteet tulisi huomioida suunnitelmassa tarkemmin. Varsinkin puhelinpalvelujen takaisinsoittoajat koetaan haasteena, mikä heikentää palvelujen saavutettavuutta ikääntyneiden keskuudessa. Tulisi pystyä esittämään suunnitelma, miten se ratkaistaan, jotta palvelu olisi käyttäjäystävällisempi. Ikääntyneiden digiosaaminen ja palveluiden saatavuus myös vanhoja reittejä pitkin on turvattava.

RAI-arviointi sai vanhusneuvostolta kiitosta. Vanhusneuvoston mielestä RAI-arviointi tulisi tehdä säännöllisesti myös palvelun ulkopuolella oleville ikääntyville, jotta palveluntarpeiden ennakointi tulevaisuuteen olisi helpompaa ennakoida ja ikääntymiseen liittyviä haasteita voisi ennaltaehkäistä. Arvioinnit tulisi tehdä esimerkiksi viiden vuoden välein siten, että ensimmäisen kerran tilanne kartoitettaisiin eläkkeelle siirtyessä.

Vanhusneuvosto on aiemmin saanut koosteen vanhuspalveluiden asiakastyytyväisyyskyselystä Hausjärven palveluissa. Oma Hämeen omissa kyselyissä on huomioitava myös kuntakohtaiset tulokset. Kyselyistä on pystyttävä yksilöimään kotikunnan mukaiset vastaukset ja kooste lähetettävä vanhusneuvostoon käsittelyyn.

Kuntoutuspalvelut herättivät paljon keskustelua. Suunnitelmassa kerrotaan, että asiakkaille tehdään kaatumisvaaran riskinarviointi ja jos ei asiakkaalla ole kotihoidon palveluita, hänet ohjataan ennalta ehkäisevän kuntoutustiimin arviointiin. Vanhusneuvostolle oli epäselvää, että missä ja mikä on kuntoutustiimi? Vanhusneuvosto piti hyvin epäselvänä ennaltaehkäisevän kuntoutuksen käsitettä, koska kuntoutus itsessään on korjaavaa toimintaa.

Yleisesti huolta aiheutti se, että miten ikääntyneet löytävät kaikki suunnitelmassa mainitut tiedot ja palvelut. Pyydämme kiinnittämään huomiota palveluista viestimiseen, jotta alueen asukkaat tietävät mitä

palveluita ylipäänsä on tarjolla. Myös suunnitelmassa tulisi tarkemmin mainita, miten tieto jalkautetaan tehokkaasti palveluiden käyttäjille.

Suunnitelman mukaan perusterveydenhuollon avopalveluissa otetaan käyttöön hoidon jatkuvuusmalli 2025 alkaen: aluksi määritetyille asiakkaille (jatkuva tai monialainen palveluntarve) nimetään omalääkäri ja omahoitaja. Mallia laajennetaan asteittain. Hoidon jatkuvuutta tukemaan ammattilainen ja asiakas laativat yhdessä terveys- ja hoitosuunnitelman, joka on näkyvässä OmaKanta-palvelussa. Omalääkärin ja omahoitajan palauttaminen sai vanhusneuvostolta paljon kiitosta ja sen koettiin helpottavan terveyspalveluissa asiointia tulevaisuudessa.

Vanhusneuvosto pyytää kiinnittämään huomiota ikääntyneiden palveluihin kohdennettavaan henkilöstömäärään ja resursseihin. Hyvinvointialueen tulee huolehtia, että resurssit suunnataan siten, että palvelut arjen rajapinnassa toteutuvat asiakkaan näkökulmasta sujuvasti ja ilman viivytyksiä. Suunnitelmassa avattujen henkilöstömäärien ja resurssien suhteen heräsi huoli siitä, ettei henkilöstömäärää ja resursseja ole kohdennettu riittävästi arjen rajapintaan.

Yhteisöllisen asumisen lisääminen tavoitteena on hyvä, mutta suunnitelmaan kirjatut tavoitteet yhteisöllisen asumisen lisäämisestä eivät ole realistisia.

Suunnitelmaan kirjattujen toimenpiteiden tulisi olla konkreettisempia. Toimenpiteet ovat täynnä laadullisesti mitattavia tavoitteita. Mittareissa on paljon hankkeiden seurantatietoa, jonka ongelma on, että hanke alkaa ja loppuu. Se luo kuvan pitkäjänteisyyden puutteesta ja siitä, että hankkeilla viedään eteenpäin perustason tehtäviä ja toiminta on kokonaisuudessaan yhtä hanketta.

Vanhusneuvosto pyytää lisäämään tavoitteisiin esimerkiksi aiemmin suunnitelmassa mainittuja asiakasmäärätavoitteita konkretiaa lisäämään. Lisäksi vanhusneuvosto pyytää huomioimaan suunnitelman tavoitteissa digi- ja etäpalveluiden saavutettavuuden, koska kaikki ikääntyneet eivät osaa näitä palveluja käyttää.

Lopuksi Hausjärven vanhusneuvosto haluaa huomauttaa, etteivät ikääntyneet ole holhottava kohderyhmä. Suunnitelma ja toimenpiteet luovat herkästi kuvan, että ikääntyneet ovat vähempiarvoisempia ja työssäkäyvät voivat ylhäältä päin kertoa, miten pitäisi elää. Suunnitelmien tulee huomioida laaja-alaisesti ikääntyneiden osallisuus palveluiden jokaisessa vaiheessa. Palveluissa ikääntyneet ja heidän tarpeensa tulee kohdata yksilöinä, joilla jokaisella on omanlainen ja arvokas tapa elää.

Lisätietoja:

Hanna Tuovila, vanhusneuvoston puheenjohtaja, 050 336 4734

Miika Peltonen, hyvinvointisuunnittelija, vanhusneuvoston sihteeri, 040 526 1420